

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Notitie EU-rapporteurs over behandelvoorstel prioritair EU-voorstel inzake hervorming EU-elektriciteitsmarkt

aan Leden en plv. leden van de vaste commissie voor EZK
in afschrift aan Leden en plv. leden van de vaste commissie voor EUZA
van Laurens Dassen (Volt) en Silvio Erkens (VVD)
datum 16 maart 2023
onderwerp Behandelvoorstel prioritair EU-voorstel inzake hervorming EU-elektriciteitsmarkt
(COM(2023)147 en COM(2023)148)
te betrekken bij Procedurevergadering EZK d.d. 21 maart 2023

Aanleiding

- Op 14 maart jl. heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) het EU-voorstel inzake hervorming van de EU-elektriciteitsmarkt [uitgebracht](#).
- Dit EU-voorstel is eind 2022 door de Tweede Kamer [prioritair verklaard](#).
- Middels deze notitie ontvangt u een behandelvoorstel en een eerste toelichting.
- Concreet wordt voorgesteld in bestaande EU-wetgeving aanpassingen door te voeren. Het gaat daarbij om 1) de [elektriciteitsverordening](#), 2) de [elektriciteitsrichtlijn](#), 3) de verordening betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie ([Remit-verordening](#)), 4) de [richtlijn betreffende hernieuwbare energie](#) (RED) en 5) de [verordening tot oprichting van het EU-Agentenschap voor de samenwerking tussen energieregulators](#) (ACER). Tevens is er 6) een [Commissieaanbeveling over energieopslag](#) gepubliceerd.
- U kunt binnen 6 weken na publicatie van het EU-voorstel (uiterlijk 25 april 2023) de kabinetsappreciatie in de vorm van een BNC-fiche verwachten.
- De verwachting is dat de onderhandelingen in Brussel snel zullen gaan en al in de Energieraad van 19 juni 2023 gestreefd zal worden naar het bereiken van een akkoord tussen de EU-lidstaten.

Behandelvoorstel

- Het BNC-fiche over hervorming van de EU-elektriciteitsmarkt na ommekomst agenderen voor een schriftelijk overleg (begin mei 2023).
- De Minister van EZK verzoeken om voorafgaand aan het nog in te plannen schriftelijk overleg begin mei 2023, een voortgangsbrief over het verloop van de onderhandelingen over hervorming van de EU-elektriciteitsmarkt aan de Kamer te zenden, met daarin informatie over de stand van zaken en het krachtenveld, buiten de geannoteerde agenda's en de verslagen van de Raden om.

- Wenst de commissie EZK de Europese Commissie uit te nodigen voor het verzorgen van een technische briefing over het EU-voorstel?

Toelichting

Behandelmogelijkheden voor de Kamer

De Kamer heeft verschillende mogelijkheden voor de behandeling van dit EU-voorstel. Hieronder wordt ingegaan op a) de behandeling van de Nederlandse inzet, b) directe beïnvloeding door de Kamer op Europees niveau en c) het organiseren van kennisactiviteiten.

a) *Behandeling Nederlandse inzet*

- De Nederlandse inzet bij een EU-voorstel wordt beschreven in het BNC-fiche. Die wordt doorgaans besproken tijdens een commissiedebat met de verantwoordelijke bewindspersoon voorafgaand aan de betreffende EU-Raad, in dit geval de Energieraad.
- Uw Kamer zal het BNC-fiche over het EU-voorstel inzake hervorming van de EU-energie Markt conform de vaste EU-informatieafspraken met het kabinet binnen zes weken na publicatie van een EU-voorstel ontvangen. De uiterlijke datum voor ontvangst van het BNC-fiche is 25 april 2023.
- Om eerst over de Nederlandse inzet te spreken voordat de minister deelneemt aan Europese onderhandelingen, kan uw commissie (bij de wetgevende voorstellen) besluiten tot het instellen van een behandelvoorbehoud. Dit moet binnen twee maanden nadat een nieuw EU-voorstel uitkomt worden geplaatst, waarna er binnen vier weken een debat met de minister wordt georganiseerd.

Om in te kunnen gaan op de kabinetsinzet t.a.v. het EU-voorstel op een moment dat de Brusselse onderhandelingen nog gaande zijn, is het advies om begin mei 2023 over het BNC-fiche (dat nog moeten verschijnen) een schriftelijk overleg te plannen.

b) *Directe beïnvloeding op Europees niveau*

Nationale parlementen hebben verder de volgende instrumenten om directe invloed uit te oefenen op Europese besluitvorming:

Subsidiariteitstoets

- Nationale parlementen kunnen een gele kaart trekken als ze van mening zijn dat een (wetgevend) EU-voorstel ongewenst bevoegdheden overdraagt van het nationale naar het Europees niveau. Dit heet formeel een subsidiariteitsbezwaar.

Politieke dialoog met Europese Commissie

- Indien uw commissie haar positie wil delen met de Commissie over het EU-voorstel dan kan dat via de politieke dialoog, een briefwisseling. De Kamer kan daarin ook vragen stellen aan de Commissie.

EU-rapporteur(s)

- Uw commissie kan rapporteurs aanstellen voor een specifiek EU-voorstel waarbij deze leden het mandaat krijgen om bijvoorbeeld informatie over het voorstel te verzamelen of het Kamerstandpunt uit te dragen en andere parlementen te beïnvloeden.

De commissie EZK heeft tijdens de procedurevergadering EZK van 7 februari jl. reeds besloten een EU-rapporteurschap op dit dossier [in te stellen](#).

c) Kennisactiviteiten organiseren

- Voor meer kennis over de inhoud van het voorstel en de implicaties ervan in de praktijk kan uw commissie desgewenst een kennisactiviteit organiseren, zoals een rondetafelgesprek of een technische briefing.

U wordt in overweging gegeven om de Europese Commissie uit te nodigen voor het verzorgen van een technische briefing over het EU-voorstel.

Essentie van het prioritaire EU-voorstel inzake hervorming van de EU-energie- en elektriciteitsmarkt

Doel en onderbouwing bij voorstel

- Doel van het voorstel is middels ondersteunende maatregelen het aandeel (goedkopere) elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare (en CO₂-vrije) energiebronnen trachten te vergroten en zo de impact van (duurdere) fossiele brandstoffen (gas) op de elektriciteitsprijzen te verminderen. De Commissie stelt niet voor om de gasprijs los te koppelen van de elektriciteitsprijs. Daarnaast wil de Commissie consumenten beter beschermen en de concurrentiekracht van de industrie in de EU versterken.
- De Commissie geeft aan dat de energiecrisis heeft aangetoond dat er aanpassingen nodig zijn, maar dat de huidige geïntegreerde elektriciteitsmarkt ook efficiënt heeft geopereerd en vele jaren economische voordelen heeft opgeleverd.
- Ter onderbouwing van de gedane voorstellen heeft de Commissie in plaats van een voor wetgevingsvoorstellen gebruikelijke effectbeoordeling - op basis van een consultatie (waar ook het kabinet aan heeft [deelgenomen](#)) en een bureaustudie - een [Staff Working Document](#) uitgebracht.

Inhoud EU-voorstel

- Ter bescherming van consumenten worden onder meer de volgende maatregelen voorgesteld:
  - o Verplichting om consumenten een ruime keuze aan contracten te bieden, waaronder vaste en/of dynamische contracten;
  - o Consumenten het recht geven (als zij meerdere meters in huis hebben) om meerdere contracten tegelijkertijd af te sluiten;
  - o Consumenten mogen onderling opgewekte hernieuwbare energie delen;
  - o Energieleveranciers moeten duidelijkere informatie bieden aan consumenten voordat contracten worden afgesloten;
  - o Kwetsbare consumenten mogen niet worden afgesloten in geval van een betalingsachterstand;

- o In crisistijd mogen lidstaten (tijdelijk en indien voldaan wordt aan een aantal voorwaarden) gereguleerde prijzen invoeren voor huishoudens (en kleine en middelgrote ondernemingen);
  - o Energieleveranciers worden verplicht hun prijsrisico's af te dekken voor de volumes die onder vaste contracten vallen, zodat ze minder gevoelig zijn voor prijsspieken en marktschommelingen;
  - o Lidstaten moeten noodleveranciers aanwijzen, ter voorkoming dat consumenten zonder elektriciteit komen te zitten in het geval een energieleverancier omvalt.
- Om de concurrentiekracht van de industrie te bevorderen wordt onder meer voorgesteld:
  - o Overheidssteun beschikbaar te stellen voor tweerichtingscontracten om verschillen te verrekenen in geval van grote prijsschommelingen; in geval van overvloedige inkomsten, moeten deze overgeheveld worden aan consumenten;
  - o Lidstaten moeten ook toegang tot lange termijn (private) contracten vergemakkelijken, onder meer door het aanbieden van markt gebaseerde garanties bij stroomafnameovereenkomsten.
- Ter faciliteren van de integratie van hernieuwbare (alsook CO2-vrije) energiebronnen in het energiesysteem wordt onder meer voorgesteld:
  - o Invoering transparantieplichtingen voor systeembeheerders, waardoor deze onder meer informatie moeten bieden over beschikbare capaciteit op het net, waaronder in gebieden met netcongestie;
  - o Handelstermijnen moeten dichterbij "realtime" komen te liggen;
  - o Systeembeheerders mogen de vraag tijdens piekuren verminderen middels het aanbieden van "peak shaving products";
  - o Lidstaten moeten doelen formuleren voor een flexibeler gebruik van niet-fossiele brandstoffen;
  - o Lidstaten mogen steunregelingen invoeren t.b.v. vraagrespons en opslag.
- Ter voorkoming van marktmisbruik wordt onder meer voorgesteld het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER) een grotere rol te geven bij onderzoeken naar grensoverschrijdende gevallen van mogelijk marktmisbruik.

- Het EU-voorstel zal nu door het EP en de Raad worden besproken. De Commissie heeft opgeroepen om de voorgestelde wetswijzigingen zo spoedig mogelijk vast te stellen. Naar verwachting zal de Energieraad van 19 juni 2023 worden gebruikt om een akkoord tussen de lidstaten te bereiken. Een akkoord tussen EP en Raad zou dan nog voor de aankomende winter (september) kunnen worden bereikt.

Positie Nederlandse regering

- Het kabinet heeft in [de kabinetsreactie op de EU-consultatie](#) aangegeven dat het een weloverwogen en beperkt voorstel wenst, dat is gebaseerd op een gedegen effectbeoordeling van de Commissie.
- Het kabinet is verder van oordeel dat de geïntegreerde EU-elektriciteitsmarkt goed heeft gefunctioneerd, maar er wel noodzaak is om de positie van consumenten te versterken (o.a. door deze keus te bieden uit verschillende soorten contracten).
- Een voorstel dat het kabinet ook steunt is het beperken van de hoeveelheid risico's die energieleveranciers mogen nemen in hun portfolio's.
- Ook ziet het kabinet mogelijkheden om de markt verder te "optimaliseren", gelet op de energietransitie, waardoor hernieuwbare energiebronnen een steeds groter aandeel zullen vormen. Dit vraagt onder meer om voldoende investeringen en "voldoende flexibiliteitsoplossingen".
- Het kabinet geeft daarnaast aan iedere maatregel te kunnen steunen die elektriciteitsprijzen voor consumenten helpt te verminderen en tegelijk bijdraagt aan de transitie naar een gedecarboniseerd systeem.
- Inzake de huidige systematiek, waarbij de groothandelsprijs voor stroom wordt bepaald door de duurste technologie die nodig is om op dat moment aan de totale stroomvraag te voldoen, geeft het kabinet aan huiverig te zijn voor interventies die vrije prijsvorming mogelijk inperkt.

Indicatie krachtenveld

- Een groep landen, aangevoerd door Spanje en Frankrijk, wenst een grondige hervorming van de elektriciteitsmarkt. Deze landen willen onder meer wijzigingen doorvoeren in de prijsstelling van elektriciteit, die nu nog in grote mate beïnvloed wordt door de gasprijzen.
- Andere landen, waaronder Duitsland, Nederland, Luxemburg, Denemarken, Estland, Finland en Letland, zijn enkel [voorstander](#) van beperkt ingrijpen op de elektriciteitsmarkt (snelle en *no regret*-maatregelen), met gedegen onderzoek vooraf over de impact van voorgestelde aanpassingen. Deze groep wenst ook dat de positie van de consument wordt versterkt.

- Duitsland heeft tevens gepleit voor [uitstel](#) van publicatie van het EU-voorstel om zo meer tijd te hebben het voorstel goed te kunnen onderbouwen en met een impact assessment te komen.